

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№.....
..... 2019 г.

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от Красимир Вълчев - министър на образованието и науката

Относно: *проект на Постановление на Министерския съвет за условията и реда за създаване на търговски дружества от държавните висши училища за целите на стопанската реализация на резултатите от научни изследвания и обекти на интелектуалната собственост*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание на чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам на Вашето внимание проект на Постановление на Министерския съвет за условията и реда за създаване на търговски дружества от държавните висши училища за целите на стопанската реализация на резултатите от научни изследвания и обекти на интелектуалната собственост.

Необходимостта за разработването на настоящия проект на акт е продиктувана от дадената от законодателя възможност на държавните висши училища да извършват

търговска дейност. Според чл. 21, ал. 1, т. 15 от Закона за висшето образование висши училища имат право да създават търговски дружества за целите на стопанската реализация на резултати от научни изследвания и обекти на интелектуална собственост. Законодателят е ограничил тази правна възможност за създаване на търговски дружества, като е предвидил същата да може да се реализира от висшите училища само със собствени средства по чл. 90, ал. 3, т. 4 и ал. 9 от ЗВО при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

В изпълнение на горепосочената законова делегация представям на Вашето внимание настоящия проект на постановление на Министерския съвет, който урежда условията и редът за създаване на търговски дружества от висшите училища, както и за участието им в капитала на други търговски дружества.

Проектът предвижда висшите училища да може да създават и да участват в капитала само на дружества с ограничена отговорност и акционерни дружества с изрично определен в постановлението предмет на дейност, който трябва да е свързан с резултатите от дейността по професионалните направления и специалностите от регулирани професии, за които висшето училище е получило акредитация от Националната агенция за оценяване и акредитация. Правата на собственост върху капитала на едноличните търговски дружества, както и върху дяловете и акциите на висшето училище в търговските дружества, в които то участва, са предоставени в компетентността на академичния съвет като специализиран орган на управление, приемащ отчитането на резултатите от дейността и на финансовите и натуралните показатели на висшето училище.

На следващо място в проекта е определено механизмът за отчисления от печалбата на въпросните търговски дружества в полза на висшите училища да се определя съответно в уставите или дружествените им договори при условията и по реда на Търговския закон, за което висшите училища са задължени да водят обособена аналитична отчетност. Също така в проекта се ограничават възможностите за разходване на постъпилите средства от отчисленията от печалбата на търговските дружества като строго определя случаите за това.

В проекта се предвижда контролът по прилагането на постановлението да се осъществява от министъра на образованието и науката.

Реализацията на резултатите от научните изследвания се налага от необходимостта за повишаване ефективността на вложените публични средства в научни изследвания и от повишаване на нематериалните активи на българската

икономика. Последните се определят от защитените обекти на интелектуалната собственост, които в последните 10 – 15 години са незначителни и предопределят много ниска оценка по този показател на иновационна способност на България в глобалния индекс за конкурентоспособност, а именно 43,9 от 100 възможни. Основните показатели, характеризиращи дейността на висшите училища с ниска оценка, са:

– брой защитени патенти на милион население в най-малко две страни от пет водещи патентни офиса на света – Европейското патентно ведомство и тези на Корея, Япония, Китай и САЩ, а именно 1,11 патента, а оценката е 22,9 от 100 възможни. В предишен период на отчитане тази оценка е била 24,1;

– брой заявки за патенти в най-малко две страни от пет водещи патентни офиса на света - 4,54 заявки на 1 милион население, а оценката е 31,4 от 100 възможни. В предишен период на отчитане тази оценка е била 32,4.

И в двата показателя се забелязва спад, което е тревожно за способността на системата на науката да отговори на съвременните потребности и предизвикателства.

Другият показател определящ необходимостта от новата уредба е свързан с показателя за изследвания и развитие, който е – 36,3, подобрен спрямо предходния период – 35. Следва да се отбележи, че подобреният показател за изследвания обаче не е довел до създаване на повече заявки и защитени продукти на интелектуалната собственост. Затова с предлаганата възможност да се създават търговски дружества за реализация на резултатите от научни изследвания и от интелектуална собственост, ще се повиши мотивацията на висшите училища за развитие в тази посока. От друга страна показателят за активност на индустрията в сферата на интелектуалната собственост показва много добра оценка 88,6 от 100 възможни, или изразено в реални показатели – 3,8 заявки за запазени марки на 1 милион население. Отчитайки факта, че показателят 1,11 патента, 4,54 заявки за патенти на 1 милион население не се резултат от дейността на висшите училища, а основно на БАН, Селскостопанска академия и на индустрията, провокира необходимостта от създаване на регулация за дейността на висшите училища в тази посока.

Възможността за сдружаване с други лица ще се използва за мотивация на авторите на патенти като съдружници или акционери в тези търговски дружества, както и за включване на водещи стопански и икономически субекти, предлагащи финансови и други ресурси за ускоряване процеса на експлоатация и комерсиализация на научните продукти. Това е и практиката на световните лидери в областта на иновациите Южна Корея, Германия и САЩ и др.

Приложеният проект на постановление на Министерския съвет няма да окаже пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет, поради което към проекта е приложена финансова обосновка съгласно приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Проектът на Постановление не въвежда норми на европейското право, поради което не е изготвена справка за съответствието му с него.

По проекта на акт е изготвена частична предварителна оценка на въздействието, която е съгласувана с администрацията на Министерския съвет по реда на чл. 30б, ал. 3 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове по проекта на акт са проведени обществени консултации, като проектът на постановление на Министерския съвет, докладът на министъра на образованието и науката, частичната предварителна оценка на въздействието и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ в администрацията на Министерския съвет са публикувани на Интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации.

В съответствие с чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове справката за постъпилите предложения заедно с обосновката за неприетите предложения в резултат на проведените обществени консултации е публикувана на Интернет страницата на Министерството на образованието и науката и Портала за обществени консултации.

Материалите са съгласувани по реда на чл. 32 – 34 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Получените становища, заедно със справка за приетите и неприетите предложения и бележки, както и съображенията за това, са приложени към настоящия доклад.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното на основание чл. 21, ал. 1, т. 15 от Закона за висшето образование, във връзка с чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да обсъди и приеме проекта на Постановление на Министерския съвет за условията и реда за

създаване на търговски дружества от държавните висши училища за целите на стопанската реализация на резултатите от научни изследвания и обекти на интелектуалната собственост.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ